

ADRES: ABONE:

129 Kumbaracı Yokuşu
Beşoğlu - İstanbul
Telefon : 40758
P. K. : 2068

1 Sene : 28 T. L.
6 Ay : 15 T. L.
3 Ay : 8 T. L.
Adres değiştirmek 25K.

FİATI 10 KURUŞTUR

Nesriyat Mîdürü: CAMİ BAYURT

Hüseyin Cahit Beye

Biz gücümüzün yettiği kadar davamıza sadık kalacağız. O dava; memleketi hiç bir yabancı menfaatine kurban etmemek, vatandaşlarımızı ayak altında çığnetmemek, içerisinde yüzümüzü kızartan haksızlıklara ve kirlere mani olacak idareyi görmekter ibaretir.

Camî Bayurt

Size «Sayın Bay Cahit» diye hitap ederel başlamıyorum. Otuzyedi sene evvel genç yaşımda politika hayatına girdiğim zaman siz iş başında tanmış, o zamandan beri gazetecilik hayatındaki izinizi gözden kaçırılmış bir adam sıfatıyla size, Cahit Bey, diye hitap ediyorum. Sizin «Yalçın»lığını, benim «Baykur»lığını bir ân için unutarak, ilk Osmanlı Meclisinde yanana oturmuş iki eski arkadaş gibi, konuşalım.

Dünkü başmakalenizde benim çıkarmakta olduğum gazete, ilk defa olmak üzere, hücum ettiniz. İmzalı makaleniz sizden beklediğim yazı edebine uygun, imzasız makaleniz ise size yaklaşmayacak kadar çirkin. Bize başıncı kol diyorsunuz. Bozuk bir makine, mahdut bir tıraç ile çikiyoruz. Bu fakirâne vasıtalarla ancak şesimizi iştirmek istedik. Siz, garip demokrasisinin müdafisi efendiler; bunu dahi bize çok görürsunuz. Sizin cephenezdeki arkadaşlarınızın teşkil ettiği orkestrada siz davulcu vazifesi üzerimize almaktasınız. Bunun içindir ki size hitap ediyor ve öbürlerini ihmâl ediyorum. Orkestra senfinde de kim olduğunu biliyoruz.

Bugün dünya politikası ve bu meyanda vatandaşımızın bulunduğu mevki çok tehlikelidir. O kadar tehlikeli ki sizin vaktiye mensup bulundunuz siyasi birka, Türkiye'yi Balkan harbine ve sonra 1914 faciasına sürüklediği zamandan daha çok tehlikelidir. Sizin o zaman ne rol oynadığınızı, bugün de ne yapmakda olduğunuzu söylemeye şimdilik lüzum görmüyorum.

Buna da fırsat yerirseniz, bu meseleri de, alicha konuşmaktan çekinmeyeceğimi bilirsiniz. Cahit Bey! Biz de sizin gibi garbin demokra-

Mısır hükümetinin istifası bekleniyor

Mısır kabinesinde buhran var. Hükümetin istifa edeceği beklenmektedir.

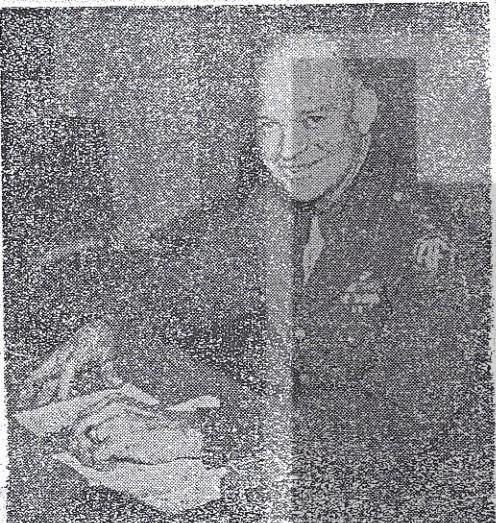
İstifâyâ on sekiz İhîyar devlet adının toplantılarından evvel karar vermek niyetinde olmadığı bildirilmektedir.

Buhrana sebep, Finans Bakanı Makrâm Abidin İlderliği altındaki Kültâ partisinin tarzi reketidir.

IV
1a

Sahibi: VEDAD BAYURT

B. Celâl Bayar C. H. Partisinden

Amerikan Genel Kurmay Başkanı
General Ayzenhover

General Ayzenhover Fransızları ithâm ediyor

Nevyork 3. (H.) — Fransa'nın Almanya'daki müttefik askeri komisyonunun tesriki mesaisine mani olduğu hakkında General Eisenhower ta-

rafından yapılan beyanat, başından tarafından hâlâ uzun tefsir edilmekte ve Fransız hükümeti tenkid edilmektedir.

Romanya Sosyal Demokratları

Sosyal Avrî liste ile istirak ediyorlar

Hükümetin İktidarda kalacağı şüphei görünüyor

Londra, 4. (R) — Amerika Birleşik Devletlerinin İranın 1 Ocak tarihine kadar tahliyesi hakkındaki notasına Sovyetler Birliği cevap vermiştir. Amerika, baş kentinde bu çağrıya alt tafsîlât nesredilmesi, misâde Sovyetler Birliği'nden notada, Amerikan teklibini kabul edemeyeceğini bildirdi. Anlaşılılmıştır.

Londra'da söyleşidine göre, Britanyanın dahil Amerikanın teklibinin kabulünü imkânsız kılmış maddi sebepleri vardır.

Tâhrandaki muhabirlerin son verdikleri habere göre, muhalefet hâlinde olan İranlılar, İranın son verdiği nota'yata kerî terhehvîr (duymak tadırılar).

Şimdî alınan son haberlere göre, İranın Sovyetler Birliği'ne son verdiği nota'yata kekâp, bir kaç siyasi grup teşekkür ederek, İranda dâha kuvvetli bir rejim kurulmasında İsrâr etmîlerdir.

Umumiyyetle iyi haber alan mabâfillerden öğrenildiğine göre, Celâl Bayar'ın gerek Millet Vekilliğinden, gerekse Partiden ayrılmaması hususunda semeresiz gayret sarf edilmiştir.

Demokrat Halk Partisine iltihak edenler arasında daha simdiden Dr. T. Rüştü Aras, eski Berlin Şefi Hamdi Arapsesli, Manisa Millet Vekili Refik Seker, İnce ve Saib Aydin C. H. Partisi Reisi

Avusturyada Kanuna aykırı olan servetler araştırılıyor

Miyaz 2. (AA) — Müttefik makamlar tarafından çarkarılmış markalar ve silingler, 21 Aralık 1945 den itibaren,

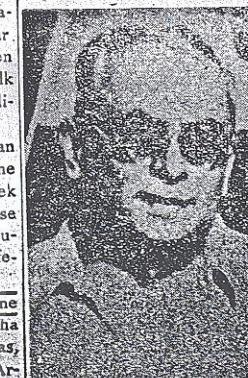
Dün istifa etti Yeni partinin adı Demokrat Halk Partisi olarak tesbit edildi

Yeni partiye Tevfik Rüştü Aras, Yusuf Kemal Tengirşen, Refik İnce ve daha başka milletvekilleri de girecekler

Ankara 3. (Hususi muhabirimizden) — Celâl Bayar bugün C. H. Partisinden istifa ederek Demokrat Halk Partisini kurmak üzere faaliyet geçmiştir.

Umumiyyetle iyi haber alan mabâfillerden öğrenildiğine göre, Celâl Bayar'ın gerek Millet Vekilliğinden, gerekse Partiden ayrılmaması hususunda semeresiz gayret sarf edilmiştir.

Demokrat Halk Partisine iltihak edenler arasında daha simdiden Dr. T. Rüştü Aras, eski Berlin Şefi Hamdi Arapsesli, Manisa Millet Vekili Refik Seker, İnce ve Saib Aydin C. H. Partisi Reisi

Demokrat Halk Partisi: Celâl Bayar

Etem Menderes'in isimleri zikredilmektedir.

Hâlen Meclis azasından olan Hamdullah Suphi Tanrıöver, Cemal Tunca ve Hikmet Bayar'un da yeni partiye iltihakları mevzuu bahistir.

Ayrıca eski İş Bankası Müdürü ve Ankara Millet Vekili Muammer Eris ile, Manisa millet vekili Faik Kurdoğlu'nun da istisnaları zikredilmektedir.

Yeni partinin henüz hiç bir yayın organı yoktur. Yânilâz, haber alıldığına göre "TASVİR" gazetesi bu role talib olmuşsa da, «siyasi», «mesâgi» dalayısıyle reddedilmiştir.

YENİ GÜNLÜK — Celâl Bayar ve arkadaşları yukarıda mevkûr Partili kurmaya teşvik eden sebepler malûmdur; memlekeden içinde bulunmazsa tekel ekonomik

Buna da fırsat verirseniz, bu meseleri de, açıkça konuşmaktan çekinmeyeceğimi bilirsiniz.

Cahit Bey! Biz de sizin gibi garbin demokratik haklarının memleketimizde tabib olundugu-nu görmek için mahdit vasitalarımızla mücadele meydanına girdik. Oyle ki siz ve arkadaşlarınız bir kühelyan üzerinde at oynatırken biz topal esekle kervana karışık. Atımız, sırmalı egeriniz ve kaşanız size mübarek olsun! Biz, gücümüzün yettiği kadar, davamıza sadık kalacağız. O da-va, bu memleketi hiç bir yabancı menfaatine kurban etmemek, vatandaşımızı ayak altında signetmemek ve içerde yüzümüzü kızartan haksızlıklara ve kirlere mani olacak bir idareyi görmekten ibaretti. Eğer siz de, bizim gibi, bu davaya sadıksanız aramızda çekilecek hiç bir şey yok. Hangimiz bu davannı dışında çalışıysa bunu arastırımlım. Böyle bir arastırmağa hazırlımsınız, Cahit Bey? Bunu açıkça söyleyin; önden sonra konuşalım.

Cahit Bey! İnsanlar kendi sözleri ve işleriyle muhazaza olunur. Adaletin en iptidai prensipi budur. En zalim idareler ve onun başında olan cebbar hükümdarlar ve hattâ büyük engizitor «Torquemada» bile idam edeceğii adamlara, hiç olmasa cărmü kabul ettirmek için, iskece ederdi. Çünkü mahküm etmek için delil lazımdı. Bize beşinci kol olduğumuzu, yanı yabancı menfaatler hesabına memleketimize hıyanet ettiğimizi ispat eden delilleriniz nerede? Bunu enzarsız umumiye koymağla sizi davet ediyorum: Eğer kendi fikriniz ismetine zerre ka-dar hürmetiniz varsa...

Pravda'nın tefsiri

Cihan Hükümeti fikri milletler anayasasını hükümsüz bırakan bir projedir

Moskova: 4 (A. A.) —

Pravda gazetesi, İngiliz basını tarafından ortaya atılmış olan "Cihan Hükümeti" fikrinden bahsederek bu fikri birleşmiş milletlerin ve bilhassa büyük devletlerin anayasalarını değiştirecek hükümrilik haklarını kısmen izale etmeye münafık bulunan yeni bir tezebübü gibi telakkii etmektedir.

Gazete yazısına şöyle devam etmektedir:

Genel bir itimad telkin bahanesiyle, devletlerin işbirliğine dayanan birleşmiş milletler anayasasını kökünden kazıယak bir proje teklif etmektedir. Esaslı kararların alınması da büyük devletlerin oybirliği ile hareket etmeleri prensipi ise, birleşmiş milletler teşekkülünlü filen faydalı kılmak için alınmış bulunuyordu.

Kültürel Sosyal Uçakları

Seçime Ayrı liste ile iştirak ediyorlar

Londra, 4 (R.) — Bütçes radyosunun bildirdiğine göre, Romanya sosyal demokrat partisi konferansında, yarında yapılacak seçimlere ayrı bir liste ile girilmesi kararlaştırılmıştır. Sosyal demokratların, komünistlerle birleşmemesi için, lider Petreski'nin teklifi kabul edilmiştir.

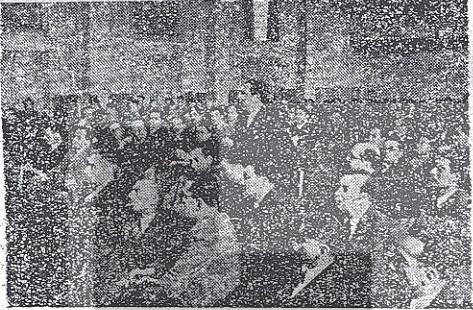
Bütçes muhabirinin verdiği malumat göre, bu haber

mânidardır. Groza hükümetine dahil partilerden biri ilk defa olarak bağımsızlığını ilan etmiş demektir. Bununla beraber, sosyal demokrat parti, Romanya birleşmiş işçiler cemiyetindeki iş birliğine devam etmeye karar vermiştir.

Fakat bunun içinde sosyal demokrat partisine, hükümette

daha fazla yer verilmesini şart koşmuştur.

(Devamı 4 nüde)

Basın Birliği toplandı

Matbuatkanunu tetkik ve isterilen tâdilati tespit için bir komisyon seçildi

İstanbul Basın Birliği kongresi dün saat 14 de Emînîvi, Nisamettin Nazif Burhan Felek, Enis Tahsin, Yaveridis Tahsin Demiray ve Refik Halid bu heyete seçilmişlerdir.

Kongre açıldıktan sonra mutab vejhile idare heyeti-nin yaptığı iki yıllık mesai-

raporu okunmuş ve bilâhere komisyon seçimleri yapılmıştır. Dilek ve hesap encümenleri tesbit edildikten sonra günün mevzuu olan matbuat ve basını birliği ka-

nunu tetkik etmek üzere iki heyetin seçilmesi kararlaştırıldı. Bilâhere yapılan seçimde Hüseyin Cahit Yalçın

Vakit geçtiğinden Kongre Cumartesi saat 14 e toplanmak üzere talik edilmiştir.

teşkilatlarından çıkarılmış marklar ve silingler, 21 Aralık 1945 den itibaren, Avustralya'da geçmeyecek ve onların yerine Avustralya silingleri ikame edilecektir.

Ancak, bir iki ve beş silinglik mütteliğin kağıt paraları yahut markları ve diğer bozuk paralar, şimdilik, geçmeye devam edeceklerdir. Kağıt paralar 13 Aralık ile 20 Aralık arasında değiştilecektir. Para tedavülünü halen mevcut ekonomik şartlara uydurmak zaruri olduğu için, hükümet, bankarara para yatıracak kimselerin bu hakkını tahdîf etmeye karar vermiştir. Bankalara para yatıracak kimseler evvelâ adam başına 150 şiling alacaklardır.

Canuna aykırı kazanılmış servetleri ortaya çıkarmak için, yatırılan paraların kanunu menşeyini teşvik edecik deliller gösterilmesi lazı-

(Devamı 4 nüde)

KALKIN

ey ehli faşist!

Bay-Yalçın «sancağı şerif» kaldırıp hürriyet, demokrasi tarafalarına karşı hâliyi ayaklanmasına davet ediyor. Bu eski İttihatçı Birinci cihan harbinde de böyle bir «cihadî mukades» İlân edenler arasında bulunmuştur. Halbuki cihâda çağırılan müslümanlar bu dâvete Ingiliz ve fransız ordularıyla birlikte İstanbullu İslâk etmek suretiyle cevap vermişler ve kendisini de Malta'ya sürmüştür.

Bugün de reaksiyonerleri ve faşistleri imdadına çağırıyor. Yalnız Bay Yalçın bütün dünyada «vatan ocephesi»nin demokratlarin cephesi olduğunu unutmuş benzeriyor.

Tavsiye ederiz: eğer «kalın ey ehli faşist» diye bağırsız «sancağı şerif»in altına bir hayli taraftar toplayabilir.

KÜLTÜREL Sosyal Uçakları
Demokrat Halk Partisi Reisi
bik Aydin C. H. Partisi Reisi

Demokrat Halk Partisi Reisi
CELAL BAYAR

ve arkadaşıların nüfusunda mezkûr Partili kurmaya teşvik eden sebepler malûmdur; memleketin içinde bulunuğu feci ekonomik vaziyet ve dünyanın gelişine uyayan anayasamıza mugayır kanunlar.

Celâl Bayar ve arkadaşlarının bu hususta gerek parti grupunda, gerekse mecliste yaptıkları çankırılarından bir netice alınmıştır. Nihayet 4 Haziran'da verdikleri müşterek takririn meclis okuryet tarafından nasıl ayak zurma gürültülerile karşılaşındı. Ni da gazetelerimiz yayılmıştı. Sunu müteakip Celâl Bayar arkadaşları C. H. Partisinden çankırılar, kendisi de bugün kurucuları meyanda bulunduğu C. H. Partisinden istifa etmiş bulunuyor.

Mühabazakâr zihniyeti müvâzi olarak inkılab eden bu mütrekkî fikir ve onun bir ifadesi olan yeni demokrat Halk Partisi da şimdiden memlekette kendisine birçoq taraftar bulmaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisinde yeni bir suisitimal

Buğdayları satan depo memuru suğüstü yakalanarak tevkif edildi

Millî koruma savcılığına davalı, ambardan bir nakliyat dolayısile, ofis nakliyat intikal ederek, toprak mahsulleri ofisi memurlarından biri bugday çikaracagini söylemiş ve müsteri Lulmasını istemiştir.

Nakliyat müteahhidî bu tevkifi kabul etmiş görünerek vazife

(Devamı 4 ücude)

Apaçık, Dosdoğru ...

Daha ne kadar bekliyeceğiz?

ADİLOĞLU

Son on beş yıllık İslâmî bütün günahlar, aylardan beri sayıya tüketemeye dikk. İlk sira, bütün İddialarımız reddedildi, günahlar inkâr olundu. Fakat hâkîmatın tunç yumruğu altında bütün münâkirler dize geldiler. Hatalar ve günahlar birer birer itirâ edildi.

Şimdi bekliyoruz. Bütün millet gözlerini hükümet ve büyük millet meclisine çevirmiş, kanunlarla gasp edilmiş olan haklarının ve hürriyetlerinin yine kanunlarla lade edileceğini müntazatır.

Cümhûretilin bir ay kadar önce millet vekillerine karşı vermiş olduğu izahâl ve difektifler hâla müsbet bir netice vermiş de-ğildir. Kulaktan kulağa dolanın dedikodular hâliketçe hazırlanmış söyleyen kanunları tâdî projelerin hâle de maksada olverişli olmadığı zanbeni uyamaktadır.

Hükümet kimin hakkını kimden esirgiyor? Üzerinde durduğumuz mesele millet haklarının tanınması, gospedilenlerin geri verilmesi meselesi. Türk milleti kendini temsil eden hâl bir vekili beni köleleştir, benim insan haklarımı, hürriyetlerimi hâle indir, mükadde masuniyetlerimi imha et ve cumhûretili cumhuriyet olmaktan çıkar, demokrasîyi boğazla dememistir ve kimseye böyle bir vatandaş varsa ortaya çıksın ve bîz tekzîb etsin, bekliyoruz!

Tezimiz namuskar ve aşıktır. Türkîn'în hâr kanunlar ülkesi olmasını hâr milletin üzerinden korkunun, tehdîdin kaldırılmasını, cumhuriyetimizîn yalnız ve yalnız hâl idare-sini emriyle bulunuşasın. İstiyoruz. Bütün bu isteklerimizde bîz hâksız görecel bir tek vatandaş varsa ortaya çıksın ve bîz tekzîb etsin, bekliyoruz!

IV
1b

HALKIN DOSTU :

Neden Acaba?

Gegenlerde İngiliz "Britanova," ajansı garip bir haber verdi: İngiliz-Türk münasebetlerinde tek eksik, müsterek bir İngiliz-Türk ticaret odasıydı. Hemen bunu kurmak için faaliyete geçmemişi; bu hususta en iyi örnek de İngiliz-Misir ticaret odasıydı.

Britanovian böyle durup dururken bakmayı ağızından çıkarıvermesine sebep yoktu. Bu gevezeliği, Türkiye'ye sermaye bağlarıyle nasıl simsiği bağlılıklarını düşünüp sindiden ağızlarını suyunu akıtan bazı İngiliz mahfilерini her halde epiye sinirlendirmiştir. Bu havadis bizim üzümüzde uyandırıcı bir tesir yaptı. Çünkü Misir dediğimiz zaman günümüzün önüne gelen, on beş milyon yarı aç ve yarı çiplak sellahlı, bir kaç yüz bin İngiliz ortağı misirlidir. Bu ortaklar da sularını, İngiliz müstemelekeciliginin timsali olan bu İngiliz-Misir ticaret odasına dayamaktadırlar. Bu bir.

İkinci havadis daha garip: Anadolu Ajansının Londradan bildirdiğine göre, yabancı memleketterde İngiliz propagandası yapmakla vazifevi "İngiliz Kültür Heyeti,"ının en kalabalık kadrosu Türkiye'de imiş, 141 kişilik olan bu heyete senede 103, 526 İngiliz lirası tahsisat veriliyor. Bu "KÜLTÜR," heyetinin bütün ünyadaki kadrosu ise 800 kişi kadardır. Demek ki bütün kadrosunun altında biri Türkiye'de.

Neden acaba, İngiltereye daha bağlı oldukları için İngiliz kültüründe daha muhtaç bulunmalar gereken yerler, mesela Misir, Hindistan, hatta Yunanistan ihmal edildiği halde Türkiye'ye bu kadar candan alâka gösteriliyor?

Bunu İngiliz parlamentosunda Bevin'den sormuşlar, ama bizde arayıp soran yok.

A. Metin

ŞEHİRDE «YENİ DÜNYA»

İnsan Oğlunun haline doğru

— 2 —

— Yedikule deri fabrikalarında — işçiyi veilen yemek — işçi mahalle muhtarlarından daha iyi vaziyette imiş — 20 gram et (kemik dahil) — senin yüz lira hakkın işin, bin lira harcar, seni haksız çıkartırırmı...

Kazlıçesmeye doğru giden tren fakir İstanbuldan gezer. Kafesli pencereeler, fesliyenli balkonlar, yamalı çamurlar, kansız insanlar... Sairane İstanbul! Yıkık bir Bizans hamamı, kapısında incir ağacı bitmiş bir Bizans kılığı, bir baca görürsünüz: leyleğin yuvası boş. Bir hüzündür kaplar insanı bir işçi kızın siyahı kırılganşmış çorabı bir balkonda mahzun...

İçinizde bir az sohra göreceğiniz bir insanlığı-hali, sizi bu Piyerotti aptallığının sözde sahrlığında müaf tutar.

Kazlıçesmede trenden indim. Yürüdüm. Bir karşılığa vardım. Saat yarım. Sokaklar bir işçi ka-

Vatikan'ın entrikaları**ALMANYA NIÇİN HALA HIMAYE GÖRUYOR**

★ ★ ★

"Japon yakınılarından Kardinal Von Galach'ın da kırıldığı bir casusluk davası bu hususta çevrilen entrikaları meydana getirmiştir.

(Dünkü sayдан devam)

Kardinal Faulhaber diyor ki: "En güç ve en acil mesle adelet, mescididir... Nazi S. S. ler arasında bir tefrik yapmak lazzımdır. Haftalar boyunca Dachau temerküz kamplına, basın Amerikan ordusu mümessilleri taşıdı, bu bedbaht kampın resimleri film ve projeksiyonlarla tesbit edildi, Alman halkının fenalıkçı en küçük zenci köyüne varıncaya kadar bütün dünyanın gözleri önüne koyuldu. Fakat Amerikan ve Britanya hava hücümleri tarafından bütün Almanyada husule gelen sefalet manzaralarının fotoğraflarla aynı derecede korkunç bir film yapılabiliirdi."

Kardinal Faulhaber bir kılıç prensi olmaktan evvel şüphesiz ki bir almandır, fakat ne de olsa sözü bir ruhani cemiyet sıfatlı almaktadır.

İşgal kuvvetlerinin, kullanmak hususunda tereddüt ettiği naşyonel sosyalistler hakkında Kardinal Faulhaber'in dürtülaştırdığı kanaat bir az daha genişletilerek bünlara da tabii edilebilir: «Eğer herhangi bir zamanda parti azası olmuş her ferdi iş birliği yapmamak prensisini güdülecek olursa, sənayii faaliyet haline geçirmeye —

Vatikan politikasına älet olan bir prusyalı general: Ludendorff.

Süphesiz, bütün bunlar, Baden dukalığında mahalli mahezu ampirik ve müphem bir kampların ortadan kaldırıldığından väzyiettedir, fakat, zamanı geteri yol serbestleşmiştir ve linece, yerli rubban yardımını bilhassa Fransız istikâlcileri ve işgalcilerin de muvaffakiyete itktarı ele geçirmek istenmiş ve bu grubu istinâd etmek temayülündedirler. Bu suretle, ve itikatın Almanyası

koalisyonun kurulmakta olması ve aynı zamanda şarkı Avrupa mescelerinde, meselâ Polonya içinde, katolik Fransız dış Bakanın Vatikanın hareket tarzına mutabık eden vaziyeler medafaşı etmesi, orada danışıklı bir yılannı bahis mevzu olduğu fikrini insana zorla kabul ettiriyor, tesadüf bir çok şeyle yatar ve tarih ne kadar tekrar eder.

Vatikan, Amerikan tırustularının menfaatlerine de hizmet etmektedir. Ronani manastırı büyük sanayicilerinin eşitlerle birbirine bağlı menfaatleri olduğu malîmdür. Amerikan tırustlarının, askerlerin hoşnutsuzluğa rağmen, Almanyadaki menfaatlerini kurtarmak istedikleri artık bir sırr değildir. Amerikalı katolik kalanı da gittikçe kudret keyda etmektedir, devlet mekanizmasının yüksek memurları geoitlerin eski talebeleri arasında seçilmektedirler.

Almanyanın gleyeckteki kudretinin selâmeti için geniş çapta gizli bir söz birligi, bütün bu menfaatleri mülkemmel bir topluluk haline getirebilir.

Temiz yürekler ve Kudret arzusu

Bütün bu anlattıklarımız şeyle telâkkesiz görünebilir, ve bir çok kişiler, parçalanmış sosyal varlıklarını, yeniden teşkilâtlandırmakla Almanlara ve netice itibarile barışıcı olan bu faaliyyette onlara yardım eden Vatikan'a muvaheze olmak için bu grubu istinâd etmek temayülündedirler. Bu

ASRIMIZIN GÜNLERİ

PIERRE VAN PAASSEN

Oğ. Or

— 4 —

Artık Tarihe hadise ve tarihlerin sıralanmasından fazla bir mana ifade etmeye başlamış ve insanlığın mukadderati kör kütüphanesinin lâmbasını söndürmiş ve son defa olarak çıktığı yağmur gezmesiinden bir daha avdet etmemiştir.

Gorcum kasabasına biz sonradan gelmişiz. Babam Fländerli olduğu için mahalli siveye bir türlü alışamamıştı. mamaşı anne tarafından on beşinci asra kadar uzanan ve kendisine mahsus ananeleri olan bir secereye malikid. Gorcum her sokAĞında bir akrabamız vardır diyebilirim. Bazılarının karebet nisbeti olbukça uzak olmasına rağmen birbirimizi kuzen diye selâmlamak adettı.

Bu kuzenderden biri de, pencelesi daima kalm perde'le örtülü intulan bir eve de yalnız başına oturan Dük de Kotter di. Uzun boylu, karanlık yüzü, düşük boyaklı, kabarık kaşlı bir adamdı.. Herkes onun için Cenubî Afrikadaki muharebelerde aldığı yara yüzünden aklı muvazenesini kaybetmiş olduğunu söyleydi. Her sene başı günü kasabanın çocukların bir grupu kendisini ziyaret eder ve senelerdir tekrar anlatlığı macerasını hikâyeye etmesini rica ederdi.

Maden kampdaydıktı diye klin parmaklarıyle kaşlarımı sıvazlayarak konuşmayı başlardı. Bir sabah kırmızı elbiseli ath bir müfizeşenin kampta doğru geldiklerini gördük. Bunlar İngilizlerdi; kendilerini misafir etti. Küstah hallerine rağmen zabıtinerine konyak ikram etti, bir hayli içti.

Bir ara birisinin bavulunu Kebeke götürerek Rotardam

IV
2a

ırılığinden müaf tutar.

Kazlıçeşmede trenden indim. Yürüdüm. Bir çarşıya vardım. Saat yarım. Sokaklar bir işi kabalığı içinde. İşçiye yemek dağıtılan birlik mutfağını sordum; gösteriler. Sol kolda küçük bir mutfağı gördim. Asçı, işçilerle verilen yemeği gösterdi. Bugün kuru fasulya verilmiş, dört kişi bir kepeğe düşermiş.. Kepçeyi gördüm: pek büyük degildi.

O sıradı Kazlıçeşmenin parti başkanı hem de muhtar olduğunu söyleyen biri beni alıp odasına götürdü. Bugünkü işçi vaziyetinin gayet iyi olduğunu, hatta öyle ki kendi geçiminden bile üstün bulduğunu söyledi. Verilen yemeğin işçiye bol bol kafı olduğunu da ilâve etti. Hükmîn işçiye yemek vermek fabrika sahiplerine mecburi yapıldığındanberi burada yemek veriliyor. Bugün 523 kişiye yemek verilmiş. İşçi ekmeğini kendisi getirmiş. Yemek bir kabımdı. Bugün kuru fasulya verilmiş.

İşte rakamları 523 kişiye: 25 kilo et, 65 kilo kuru fasulya, 17 kilo margarin, 15 kilo soğan 5 kilo salça. Bu rakamları bay muhtarın bordrosundan çıkardım. Adam başına ben şöyle hesap ettim: yirmi gram et (kemik dahil), 120 gram kuru fasulya, 25 gram margarin, 25 gram soğan, 5 gram salça = 197 gram. Teşekkür ederek ayrıldım. İriyari bir delikanlı gidiyordu, yanına sokuldum: «Ben gazeteciym, dedim, işiniz yoksa bir kahveye gidip oturalım.» Bırliğin verdiği yemekte yağ falan yoktur, suyunu tiritir. Et verdiklerine gelince: adam başına on gram ya düşer ya düşmez. Öğle yemeği diye verdikleri, sabah kahvealtısının yerini bile tutmaz: ya çorba verirler; yahut iyi pişmemiş patates, yahut mercimek.. Cumartesi günleri de yalnız azire verirler. Yapalınlı aşure; insan onu yiyince bütünü acırı. Birisi: «Ben daha pırıngı pilavı verdiklerini görmedim», dedi. Bir tanesi de «bu sene sebzelerden yalnız patlicanı tadabildik» dedi. Bir diğeri de ben sordum: «Sen hangi fabrikadası?» O «Nuri bey ve ortaklarındayım, ben iş yüzünden hasta olursan sana bakalar mı?» O «vicedanlarına kalmıştır. Ister hakan, ister bakmazlar» bir tanesi—onun asıl ismini de yazmadı: —Murad Kesedar—sunları anlattı: «Ben, Rasim Gürel fabrikasında çalışırdım. 13 senelik işçiyim. Bana angarya iş çok veriyordu, üstelik fazla çalıştırıyordu. Bize insanızı insan söylemez olurmu? Biraz söylemeyeceğim. Ertesi günü fabrikaya varınca, bana: «sana burada artık iş yok» dedi. Beni işten çıkardı. Durdum: anlatmağa çalıştım; dinlemedi bile. Şikayet edeceğimi söyledim. O zaman bana “bana bak!” dedi. Ben bin lira harcar, senin yüz lira hakkını vermem. Vallahi bin lira harcamam; seni haksız çıkartırmam. Benimle başa çıkmazsan. Dünya bir araya gelse seni yine işe alıam, bunu böylesse

Hans-Puens ile monsenyor Paulhaber'in adımı Bavyerali katolik Friedrich Saeffer'dir.

Alman katoliklerinin şefi Kardinal Faulhaber'e aynı şekilde bağlı olan cemît papazı Leiper ve monsenyör Neuhausen, inceliklerinin sarkedilmesi güç akıllica bir tertibi Romadan idare etmektedirler.

Bunların; zaman zaman Bavyera'da Vittelsbach'ların, Viyana'da Habsburg'ların iktidara

yetme, iktidara gelecek gizlilik için yeter derecede kudretli bir çok merkezlerin kurulması hususunda umumî mevzu açıkça görülmektedir. Daha sonra, siyasi şartlar müsaade ettiğinde takdirde küçük-katolik devletler federasyonu kurmak ve yeniden orta Avrupayı, mabedi ayakta tutan sütunlardan biri haline getirmek..

Bu örtaya çıkan şeyle, o derecede doğrudur ki Ruh mintikasında kurulan yeni bir partinin idarecileri Almanya'da dini tedrisatı kabul ettiğim ve müstakil devletler kurmak hususunda katoliklerin gevşekliklerine karşı koymakla ilişkili demokrasiyi merkez katoliklerine bağlayan ittifaka garip bir tarzda benzeyen siyasi bir

fena niyet ve sektör fikir sahibi olmak icap ettiğini düşüneceklерdir.

Fakat ne yazık ki; tarih Roma usasına tâbi her milletin sosyal olarak gerilediğin ve kendî menfaatinin pek az olduğu kombinasyonlar içerişinde erken veya geç bozulmuş bulunduğu işihat eder. Henüz bir yerine iyi konnamış (Devamı 4'üncü sayfada).

mege mecbur kalınca o gericide Hollanda'da kaldı. Bizi Kebeke götürecek Rotardam limanında ki vapora bindirdiğimiz gün saatlerce yanımızda durdu. Gemi demir alıken, birden benbeyaz olan sevgili yüzünü unutabileceğimi san etmiyorum.

Kanadada 5 senे kalacak. Bana her hafta montazam uzun mektuplar yazdı. Tam

ram ettik, bir hayli içdi'er. Bir ara birisinin bakişları duvarda asılı duran reis Kruger'in portesine takıldı.

Su maymun surathiyi oradan kaldır dedi.

Biz bir ağızdan her zaman kualimizi sorduk. sen ne cevap verdin Kuzil Durk?

— Devamı var —

TAHLİLLER / TEKNIKLER

“Tanın,, de Hüseyin Cahit Yalçın

“Tanın,, de yeni bir harem kevâv. Çokandır dahil işlere dair “Tanın,, de başnakale yazmam Hüseyin Cahit

yazısı ile Ari bâyl getirtilmesini temin etmeliylerdir.

Ari bâyl 44C. ucagi ile Amerika'dan Fransa'ya mütevessel yol açılmıştır.

Tayare de 2000 içi arı getirilen Ari beylerin hizmet etmektedirler.

Şahane bir seyahat tarzı doğrusu...

●

Artan disiplin

Amerikan Ordusunda askeri disiplinin bir hayli gevşek oldugu söyler durular... Bunun için de bir hayli hikâyeler uydurulmuştur. İste onlardan bir tanesi:

Eisenhower ile Vavel Amerikan Ordusunda disiplin olup olmadığı hakkında münaķaga ediyorlar.

Eisenhower, ordularında hem de gün geştikçe arttığını iddia ettiğinde bir Amerikan askeri işleri girip:

— Helo general, Sevgilième randevum var otomobilinizi alabilir miyim? demis.

Muvafakat ceyabını alan asker dışarı çıkmak istememiştir.

Gözündür kirparak:

— İyi disiplin artmış deyin-

de Eisenhoover hemen şu cevabı vermiş:

— Gayet tabii... eskiden ba-

metine mîracat ederek Taj-

na gormazlardı bîle...

“Vatan,, da Ahmet Emin Yalman

“Vatan,, bas- muharriri Ahmet Emin Yalman'da söylemeye lü- zum yok ki ye ni partinin ku- rulmasına memnûndur.

Tek firka kafı değildir. Ne-

tekim daha 1825 de Ameri-

kada bu pek iyi anlaşılmış,

Ahmet Emin Yalman Anglo-

sakson memleketterinde siyasi

hayatın nasıl inkişaf ettiğini

dün uzun uzadıya anlatıyor-

du. Fakat sözü, yeni kurul-

muş olan partije getirmek lä-

zim. Onun için Ahmet Emin

Yalman da makalesinin so-

nunda söyle diyoruy:

“Kanaatim su ki, kurul-

mak üzere bulunan yeni parti,

mevcut ihtiyacları

karşılıklaştırmak mümkün kila-

cak bir azim ve anlayış sa-

hibidir. Kuveytinin adette

değer, kalitede; sahislarda

değer, prensiplerde aramak

istidâdını kuvvetli bir su-

rette vâdetmektedir. Anka-

rada doğmak üzere bulu-

nan parti muhitinde bir kaç

gündenberi yaptığı temâs-

lar bende bu güveni

ve bu ümidi, kuvvetli bir

surette uyandırmıştır.”

İlk Kemalizm

“Tanın,, da Ze- keriya Sertel ikiinci parti- tının niyat kuru lıma tı olmasında memnûndur. Dünkü baş- makalesinde Celâl Ba-

F. Rıfkı Atay ile N. Sadak

«Ulus» da Fa- lih-Rıfkı Atay yeni partinin kurulmasının içi karsılıyor. Ve demokra- si için iki si- yasi partinin lizum ve e- hemmiyetini kaydediyor.

Aksında Necmettin Sadak, dünkü başmakalesinde Celâl Bayar'ın kurumakta olduğu yen partide dair Ankara'dan gelen haberlerden memnûnluğunu duymaktadır. Sadak yeni partinin adı ve programı ne olacağının şimdilik ehemmiyeti olmadığını söylüyor ve sevinçinde şeyle anlatıyor:

“Bizi sevindiren nokta, C. Halk partisi karşısına ni- hayet, istenildiği şekilde ciddi bir partinin çıkmak üzere olmasıdır.

Daha geniş bir demok- siye doğru gidişin ilk şartı, hükümeti uzun zamandır elinde tutan tek partinin, karışık bir parti ile tartışma halinde ve her ikisi de, iktidara geçtikçe, birbirlerini

arkadaşları ile kemalizme dönmesi olmalıdır.”

IV
26

EKONOMİ BÜLLETEN

Egedeki pamuk dâvâsının iç yüzü

Hükümet 945 yılı pamuk mahsuline fiat tesbit ettikten sonra bu ürünün tamamının Sümer Bank tarafından mübayaşa edileceğini ilan etmişti. Ege ve Çukurova bölgelerinde ayri iki koma usulleri ihdas edilmesi bazi dedikoduları mucip olmuş ve matbuatta bir hayli neşriyata sebebiyet vermişti. Cibayet işlerinin sona ermeye olması dolayısıyle Egede bu karar üzerine hasl olan en son vaziyet şöylece hülâsa edilebilir.

SÜMER BANK SATIN ALMA MÜESSESESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sümerbank, kendi fabrikalarının pamuk ihtiyacını karşılamak üzere bir satın alma mülküdü meydana getirmiştir. Bu mülkü, teşkilat itibarıyla teşkilat zamanı içindeki sabit kadrosunun dışında taşrada çalışmak üzere diğer kişiden mürkekçe üç ekib istihdam etmektedir. Bu yıl ekiden beri pamuk işlerile ışığın den sahî ve menseselerle bunların toplayıcılarla ve bazi yepenî tuedilede %2 komisyon vermek suretiyle bütün Ege pamuklarının cibayetine tevessül etmiştir.

BÜ MAKARA ÂMİL OLAN SEBEP NEDİR?

Randiman esasına göre, Çukurova bölgesindeki usulde, çiyitti pamugun yanı çekirdeğinden ayrılmamış olan müstahsilden doğrudan degruya satın alınması görünlür iki sebebe dayanır: Bir Egede pamuk işinin üç dört

ve insan sayısından azamî tarzulla çalşmak gayesini gütüklerinden ve hemen hemen sanayıin bütün kollarında bulun tatbik edegelmekte olduğunu Sav-Gir tesmiye edilen makinaları icat etmişlerdir. Bu makinalardan Izmir

devletin tesbit ettiği fiatal çiyitti pamugun komisyoncuya yerinde satabilmiştir. Her ne kadar kültü pamugun işlenme neticesi alınmadan randimanı tesbit edilmeye de tesellüm sırasında müstahsil lehine hareket edildiği görülmüştür.

Ancak komisyoncuya tâilan %2 komisyon doğrudan doğrula Sûmère teslim yapan

müstahsile tanınmamış olduğundan köylü, pamugunu fabrikaya kendisi namına değil, komisyoncu namına teslim ettiğini ili sürek hususuna alaşma ile kiloda yirmi parakadar bir farkı komisyoncudan getirilmiş, fakat bu mevzu umum müdürüne değişmesi ve Sümer Bankın muhalefeti üzere suya düşince bir iki sefaatde depolarda gayri faal kaldıkları sonra bir kaç ay evvel Sümerbanka satılmıştır. Bu makinaları işleterek ustaların yetişirilmesi halinde diğer Platt ve Armstrong, lara nayaran daha iyi kalitede ve daha ucuza pamuk elde edileceği bedihidir. Sümer Bank, bugün altı tanesi Nazilli fabrikasında ve üçü de Turanda olmak üzere dokuz adedine sahip bulunmaktadır. Bu makinalar günde yaklaşık doksan bin kılıt yani çekişdeki pamuk ışılyecik durumdadırlar.

ZARARDIDE OLMUŞ MUDUR ?

Mevsimin kuraklığı dolayısıyle, Platt esası üzerine tespit olunan randiman fiyatları Sümerbankın ameli olarak netice elde edecek randiman naazaran müstahsil lehinedir. Çünkü bu yıl Nazilli Pamuk İslah istasyonunda yapılan randiman tecrübelerine göre birinci Akala pamuğu otuz sekiz randiman dan aşağı bu unmumustur.

1 - Snmer bank, pamugun

kismini azamını kendi fabrikaları elemanları marfetile toplamakta olduğundan, % 2 ci bayet komisyonu vermek suretiyle Ege bölgesinde bir satırın alımı mifsesesi müdürlüğünün mevcudiyetine lütum yoktur. Çünkü, bu komisyonda masraflara intikal edecekinden

2 - Hükümete tesbit olunan pamuk fiyatları - Konya'nın diğer maddelerdeki istira kabiliyeti kale alınmaksızın - müstahsil maliyeti naazaran elverişlidir. Denebilir.

3 - Çırçır fabrikatörleri,

yukarıda izah ettiğimiz veçile himaye edilmek suretle zarardide olmamışlardır.

4 - Cibayet selahiyeti ve

ilen kimselerin zahmetlisizce

kurak gitmesi teslimatı kolaylaştırılmış ise de kararsızlık yüzünden Sümerbank aza mî ve gerekli, sürütle nakil imkânını bulamamıştır. Bu ge cikme dolayısıyle yağmur mevsiminin hulûl pamukların kismen olsun kalitesini bozulmasına ve biyantice zayıata münher olacaktr.

CIRÇIR FABRİKALARI ZARAR ETMİŞMİDIR?

Ege bölgesinde otuza yakın çırçır fabrikası mevcuttur. Bu fabrikalar geçen yıl aralımlarını ancak % 25 nisbetinde çalışma hakkı hukümete verilmiş bulunmaktadırlar. İlk bakışta hernekada

randimanın tamamını içine alıp, herhangi bir çöküntüye rastlanmamıştır.

PAMUK MÜSTAHSİLİ BU KARAR MÜVACEHESİNDE ZARAR GÖRMÜŞ MÜDÜR ?

Karar, yek nazarda müstahsil lehinde ve çırçır fabrikatörleri alehindedir. Müstahsil lehindedir, çünkü çiçeli

DIS HABERLER

İngilterede Dış Ticaret Azalıyor

Bir İngiliz gazetesi öküzleri sapanın arkasına koşuyoruz, diyor.

5 Londra, 3 (A. A.) —

Sunday ekspres bugünkü bas yazısında sunları yazmaktadır. Bu yılın son altı ayı içinde ihracatımızın hacını azaltmıştır. Lâkin meseleyi sukunef tekrîk edecek olursak, endiseye mahal yoktur.

Hükümet dış ticaretimizin

refahımızın esasını teşkil ettiğine bilhassa işaret etmiştir. Fakat fikirimize bu hal, öküzleri sapanın ardına koşmak demektir. Zira, Baştı iç piyasamızın gelmesi gereklidir. Kendi halkımızın ihtiyaçlarını karşılamak için mûrefef bir iş perhiz yemeğini bile yiyeceklerin sonra hep orada bulunur. Al istersen sona hep orada bulunur. Al istersen adoresini vereyim.

Gömleğinizi cebinden çıkardığı iri

ce

ce bir kartı hastanın eline tutuşturdu, işine koyuldu. Kafasının içinde hep o acayıp, bütün iradesini elinden alıp ilâk kokusuyla hastaneden ayrılmıştır. Avni, ağır ağır yürüyerek otele geldi, perhiz yemeğini bile yiyeceklerin sona hep orada bulunur. Al istersen sona hep orada bulunur. Al istersen adoresini vereyim.

Kendi soyumuda bile halden anlayamadıktan sonra, diye sözlenerek Niğdedekilere kızıyor, bazan da:

“Ne diye para gelesiye kadar otelde kalmadım da doktoruh sözine uyup buraya taşındım ki? Otelin gecesi bir buğuk lira idi. Bu hâstalık bende a

ki

komamış, belli..”, diye kendi kendi içeriyeğidir. Kliniğe yattığınız on birinci günü telgraf havalesiyle bin iki yüz lira geldi, hemen ertesi gün, ikinci vaktine doğru, ameliyat masasına yattı.

Henüz narkozun fesireyle sersem bir halde gözlerini aralayınca ilk göründüğü şey doktor Osmanın gülümseyen yüzü oldu.

“Nasılınız? iyisiniz ya!”, diyor, “On beş güne varmaz kalkarsınız. Çıkardığım taşı görmek ister misin? Findik kadar.. Bak!

Avni daha iyice açamadığı dumanı gözleriley doktorun elindeki yuvarlak şeye baktı, sonra biraz geride duran asistanla hemşireyi de süzerek gülcükle mirildandı:

“Teşekkür ederim doktor.. Öbür ta da böyle kocaman mı?”

Profesör Osman karşısındaki ne dediğini anlamayan bir “camî” gözüklerini arkasındaki çevrelerde çevirdi. Genç asistan yatağa yaklaştı:

“Hani taş..

HİKAYE

BÖBREK

SABAHATTİN ALI

bekleme odalarında saatlerce, günlerce pineklemek, artık bunların hiç birine dayanıymıştı. Sönükk gözlerini ağır ağır Profesör Osman'a çevirerek:

“Niğdeye mektup yazalım da bizim elma bahçesini satınsıla bakalım. Şimdî mahsul mevsimidir, herhalde para der.. dedi.

“İstersen bir telgraf yaz, ben hemen gönderteyim. Sen de git, otelden eşyalarını al, buraya naklet. Para gelir gelmez ameliyatı yaparız..”

Bu işler o gün tamamlandı. Avni, hastahane için hususi satın aldığı mavî yollu tisör pijama ile beya: kâyo lasının kenarına oturarak Niğdeden işine koyuldu. Kafasının içinde hep o acayıp, bütün iradesini elinden alıp ilâk kokusuyla hastaneden ayrılmıştır. Avni, ağır ağır yürüyerek otele geldi, perhiz yemeğini bile yiyeceklerin sona hep orada bulunur. Al istersen sona hep orada bulunur. Al istersen adoresini vereyim.

Gömleğin cebinden çıkardığı iri

ce bir kartı hastanın eline tutuşturdu, işine koyuldu. Kafasının içinde hep o acayıp, bütün iradesini elinden alıp ilâk kokusuyla hastaneden ayrılmıştır. Avni, ağır ağır yürüyerek otele geldi, perhiz yemeğini bile yiyeceklerin sona hep orada bulunur. Al istersen sona hep orada bulunur. Al istersen adoresini vereyim.

Kendi soyumuda bile halden anlayamadıktan sonra, diye sözlenerek Niğdedekilere kızıyor, bazan da:

“Ne diye para gelesiye kadar otelde kalmadım da doktoruh sözine uyup buraya taşındım ki? Otelin gecesi bir buğuk lira idi. Bu hâstalık bende a

ki

komamış, belli..”, diye kendi kendi içeriyeğidir. Kliniğe yattığınız on birinci günü telgraf havalesiyle bin iki yüz lira geldi, hemen ertesi gün, ikinci vaktine doğru, ameliyat masasına yattı.

Henüz narkozun fesireyle sersem bir halde gözlerini aralayınca ilk göründüğü şey doktor Osmanın gülümseyen yüzü oldu.

“Nasılınız? iyisiniz ya!”, diyor, “On beş güne varmaz kalkarsınız. Çıkardığım taşı görmek ister misin? Findik kadar.. Bak!

Avni daha iyice açamadığı dumanı gözleriley doktorun elindeki yuvarlak şeye baktı, sonra biraz geride duran asistanla hemşireyi de süzerek gülcükle mirildandı:

“Teşekkür ederim doktor.. Öbür ta da böyle kocaman mı?”

Profesör Osman karşısındaki ne dediğini anlamayan bir “camî” gözüklerini arkasındaki çevrelerde çevirdi. Genç asistan yatağa yaklaştı:

“Hani taş..

değriye satın alınması: görünlürde iki sebebe dayanır: Bir Egede pamuk işinin üç dört büyük fabrikatör ve tüccar elinde kalmış olması ve bu kimselersen sümere her yıl kendi leurlerine yonutmak üzere bir takim müşkülük çıkarımları olduğu gibi, ikinci bir sebep olarak da bu müsesse senin satın almış olduğu Savvagin makinalarının işlenmelerini temin ederek iyii kalitede pamuk elde edilmesini sağlamak gayesine mütuf olduğunu görünürdeki sebeplerdendir.

SAV-GİN MAKINALARI NEDİR?

Ham pamuğun içindeki çekirdeği ayırmak içii iki usul mevcuttur: Buldanlardan biri Platt veya Armstrong, namı verilen makinalarla, diğeri de bususile Amerikada tatbik olunan Sav-Gin aletleri tarafından elde edilen pamuklardır.

Amerikalılar, hırste olduğu gibi en rasyonel, yani madde normaldir.

DİŞ HABERLER

Berlin'in İktisadi Durumu Alman Bankasının Müdürü de Tevkif Edildi

Berlin, 4.(Yeni Dünya) — Müttefik kontrol polisi Reichsbank'ın müdürü Dr. Bachauer'lı tevkif etmiştir. Dr. Funk'un mesai arkadaşı olan Bachauer 1945 senesinde İtalyan Bankasının altınlarına el koymuştur.

Diger taraftan, Amerikan işgal bölgesinde neşrolunan yeri bir kararname hazırların ticaretle meşgul olmasına mani olmaktadır. Bunlar işlerini 1 Ocak 1946'ya kadar tasfiye etmek mecburiyetindedirler.

POOAS VE GÜBRE

Bu madde'erin istihsalı amelssine ihtiyacı vardır. Halen istihsal normal yaziyetinde % 50 noksandır.

DORNIER FABRIKALARI

Müşteri Dornier tayyare fabrikaları sulu zamanına imalatla başlayacak şekilde ifraç edilmiştir. Şimdi bu büyük teşkilat ziraat makinelерini imal, eski fraktör, otomobil ve motorları tamir etmektedir.

Ruhr kömür havzası:

Potsdam konferansında kömür istihsalı hakkında verilen kararın tahakkuku için Ruhr havzasının 200,000 maden amelssine ihtiyacı vardır. Halen istihsal normal yaziyetinde % 50 noksandır.

4 - Cibayet selahiyeti ve rilen kimselerin zahmetlisce büyük kazançlar temin ettikleri kabul edilmelidir.

M. Ü.

Dunku piyasa hareketleri

1 Sterlin	5.24
100 Dolar	1.32
100 İsviçre Fr.	30.32,55
100 Pezeta	12.93,74
100 İsviçre Kr.	31.13,25

Tahvilât

% 5 İkramiyeli 1930	21.80
% 5 „1933. (Ergani)	24.25
% 7 Demiryolu III 1941	19.55
% 5 " IV 1941	98.68
M.M. I	19,14
M.M. II	20.—
M.M. IV	19.08

Borsa harici altın

Roşat:	35—
İngiliz:	31.10
İsviçre:	33.10
Golden:	33.10
Külçe:	5.25

kiki iktisat siyaseti işte budur.

Ford, işçileri kâra iştirak ettiriyor

Detroit, 3. (A.A.) — İşçiler kâra iştirak hakkı vermeğe hazır bulunan Ford fabrikaları müdürü ile sendika temsilcileri arasındaki görüşmelerde dün devam olmuştu. Sendika temsilcileri ücretlerin yüzde 30 artırılmasını istemislerdir. Kollektif bir mukavele yapılması için Chrysler şirketinde de müzakereler de-ven etmektedir.

General Electric İtiham Altında

35 Newyork 3. (A. A.) — Elektrikçiler sendikası, General Electric kumpanyasını, büyükşehirlerde hükümet tarafından inşa edilmiş fabrikaları bırakarak gündeşlerin daha az olduğu küçük merkezlerdeki fabrikalara yerlesmeye ittiham etmektedir.

«Söyledim ya, biraz masrafı olur. İstersen Kayseri hastanesine baş vur. Ama vilayet hastaneleri ve doktorları..

Sen daha iyi bilsin ya, başından geçti...

«Eyya ama doktor, bin liranın yolu nerde?»

Öteki bütün yüzünü kaphyan tathı bir gülüştü:

«Bunu bana mi soruyorsun? Bilsen vallahi söyledim.» dedi. Şakaya katılacak halde olmayan Avni eliyle kulağının arkasını kasıyarak kendine mırıldandı: «Çoluk çocuğa, yazarla bağla bahçeden birini satırırsın mı ki? Can her seyden üstün.»

İşte doktora döndü: «Bana biraz iğram edemez misin, bak sana taleben-ilen mektup da getirdim.»

«Ha, kim o çocuk? Ismi yabancı ama, bir türlü hatırlayamadım. Neysse şimdi seninle bakkal pazarlığı yapacak değiliz; dedim ya, düşün, taşın cararını ver. Ben hergün öğleden sonra burdayım.»

İlaç kokusu, yorgunluk, ačlık, ge- celeri sancılar yüzünden üyümamak ıastayı öyle bir hale getirmiştir ki, casasında şu andır: «Ne olacağa he- men olsun, düşüncesinden başka bir şey yoktu. Tekrar doktor doktor do- laşmak, röntgenlerde soyunmak, iğne- lerle kan alırmak, işselleşle isemek,

hem de hastalığın öyle fevkâladeden yatarılımı icabettirecek mahiyette bir şey değil. Basit bir böbrek taşı. Yer açılmısını beklemek ister de sıraya girersen aylar süre, halbuki hastalığının buna tahammüller yok. Bak dü- sun, taşın. İstersen benim kliniği ya- tirayım, ama senin için biraz mäsrati olur..»

Avni doktorun gözüklerinin içine bakarak:

«Yani ne kadar olur doktor bey?» nedî. Burnunu, kafasını gene o uğur- suz ilaç kokusunu dofduruvormıştı. Göz- leri kararıyordu. Doktorun zayıf yü- zünün hafif bir gülümsemesi ile burus- tuguñ hayal mayal farketti ve oğul- dayan kulaklı onun yumuşak, cana yakın sesini uzaklardan gelir gibi işitti:

«Yatak parası ve ameliyat için bin lirayı göze almalısın.»

Avni'nin kafasını saran bulut bir an için açılır gibi oldu. Boğuk bir sesle:

«Aman doktor!» dedi. Profesör hep o tatlı gülümsemesiyle sözünü kesti:

«Söyledim ya, biraz masrafı olur. İstersen Kayseri hastanesine baş vur. Ama vilayet hastaneleri ve doktorları.. Sen daha iyi bilsin ya, başından geçti...

«Eyya ama doktor, bin liranın yolu nerde?»

Öteki bütün yüzünü kaphyan tathı bir gülüştü:

«Bunu bana mi soruyorsun? Bilsen vallahi söyledim.» dedi. Şakaya katılacak halde olmayan Avni eliyle kulağının arkasını kasıyarak kendine mırıldandı: «Çoluk çocuğa, yazarla bağla bahçeden birini satırırsın mı ki? Can her seyden üstün.»

İşte doktora döndü: «Bana biraz iğram edemez misin, bak sana taleben-ilen mektup da getirdim.»

«Ha, kim o çocuk? Ismi yabancı ama, bir türlü hatırlayamadım. Neysse şimdi seninle bakkal pazarlığı yapacak değiliz; dedim ya, düşün, taşın cararını ver. Ben hergün öğleden sonra burdayım.»

İlaç kokusu, yorgunluk, ačlık, ge- celeri sancılar yüzünden üyümamak ıastayı öyle bir hale getirmiştir ki, casasında şu andır: «Ne olacağa he- men olsun, düşüncesinden başka bir şey yoktu. Tekrar doktor doktor do- laşmak, röntgenlerde soyunmak, iğne- lerle kan alırmak, işselleşle isemek,

uxierler arkaşında yatağı yaklaştı:

“Hani taş?”

O zaman hastanın gözleri büyük bir korkuya açıldı, karşısındaki üç beyaz gömlekliyi birer birer dolaştı, sonra hırıltı bir sesle sordu:

“İki taş olacaktı, doktor! Ocağına düşdüm, birini içerde mi koydun yoksa?”

“Kim söyledi iki taş diye?”

“Kayseride söylediler. Röntgen öyle gösteriyoruz..”

Profesör ve asistanı filimlerin bulunduğu zarfı açtılar, pencerenin yanına pidip uzun baktılar; biri baktıktan sonra elindeki ötekine verdi: «Aman doktor!» dedi. Profesör birbirlerine filimde bir şey gösteriyorlar, fakat tek söz söylemeyordular. Niyahet profesör Osman hastaya yaklaşdı:

«Zannetmiyorum!» dedi, «Gerçi filimin orası biraz bulanık ama, Kayseri hastanesinin röntgenine pek güvenilmez, bu taşın gölgesi düşmüş olacak. Belki sen de filim çekildiğinde biraz kimildandı.. Ben böbrekte başka bir taşa rastlamadım. Hiç merak etme.”

Bundan sonraki günler, hattâ haf- talar, hattâ aylar Avni Bulut için ya- ni rüya halinde geçtiler. Sanki ameliyat gününde yapılan narkozdan hâlâ kurtulamamıştı. Doktorlar o gün fi- limleri alıp götürmüştür ve bir daha ortaya çıkmamışlardı. Her gün bir kaçı kere yanına geliyorlar, “Nasilsın? Bir şikayetin var mı?” diye soruyorlar, bazan hemşire panşuman yaparken bulunuyorlar, fakat ikinci taş meselesi son- ra açılmıyorlardı. Bu halde bir ay ka- dardı yattıktan sonra, dikkâtlar alınlı daha sekiz gün olmuştu. Avni'de tekrar sancılar başlıdı. Yeniden rönt- genler, idrar tahlilleri, konsültasyon- lar yapıldı. Profesör: “Senin bûnuya- da oturan adam Jim'i ciddiye kar- telde karşıladı. Önünde bir karta bir göz attıktan sonra:

— Jim Nolan, öyle mi? diye sordu.

— Evet.

(Devamı var)

Nigde'ye tekrar acele tograflar çekildi, sattan bağıñ parası bu sefer yirmi günde geldi. İkinci ameliyat için Avni'yi masaya yatırdıkları za- man, eski nüfus memuru bir deri bir kemik kalmıştı.

(Devamı var)

JOHN STEINBACK Tefrika No. 2

Kadının tebessümü yavaş kayboldu. Hatları hiç değişmeden yüzü hiddetlen- diğini belli ediyordu.

Kuru bir sesle:

— Bir hafta önceden gi- kacığınızı haber vermeliydiniz. Adet böyledir. Haber verme- diğiniz için peynizi iade et- miyeceğim.

Jim:

— Biliyorum, dedi, öyle olsun. Ne kadar kalacağımı bilmiyordum.

Ev sahibi kadın yeniden gülümsedi:

— Ciddi, sakin bir kiracı- dınız. Eğer şehrde işiniz dü- almak istediginiz bir şey var

sese doğru buraya gelin. Si- zi yerleştirmek için elimden geleni yaparım. Benim bah- riyeli müşterilerim vardır, her seferinde doğru bana gelirler. Onları misafir ederim. Başka yere gitmezler, anlıyorsunuz ya?

— Unutmayın, dedi. Si- zi misafir etmek için her za- man elimden geleni yaparım.

Gemiciler olsun, gezici tü- carlar olsun döner dolşır, hep bana gelirler.

— Unutmayın, hadi hoşça kalın.

Kadın, onu sokak kapısın- dan, kaldırıma geçen ağaçl

ı beton yolu sonuna kadar gözleriyle takibetti.

Jim köşebâsına kadar yürüdü. Orada, bir saatçi dük- kânının cemeğinde saatte kaparaktı. Yedi buçuk. Hiz- adımlarla doğu tarafına doğru yoldaşı. İlk büyük magaza- larla dükkanların bulunduğu bir semtten, arkasından bü- yük evli bir mahallede geçti. Hersey sessizlik içindeydi.

Dar sokaklar bombostu. Em- tia ambalarının kapıları tahta direkler ve demir tellerle kapatılmıştı. Nihayet üç kathi tuğla binaların yer yer toplanmasıyle meydana çıktı; eski bir sokaka geldi. Evlerin alt katlarını ise, yüksek üçlü semtlerde tutulanmış dava vekilleri, dışçılar kırla- mislardı. Jim aradığı numara- rayı buldu. Karanlık bir met- halden içeriye daldı. Dar merdiven, kenarları bükülmüş kaplanmış basamaklara kadar

çaktı. İlk koridoru bir gece lambası aydınlatıyordu. Koridor üzerindeki camlı kapılarından yalnız bir tanesinde işi vardı. Jim bu kapiya doğru yürüdü. Camın üzerinde boyaya yazılı on „altı“ kelime- lerini okuduktan sonra kapiyi, vurdur.

Kuru bir ses:

— girinizi, dedi.

Jim kapıyi itti. Küçük bi- odanın içinde, bir yazı masası bir maden dosya dolabı, bi- portatif karyola, iki de iskele- le kapatılmıştı. Nihayet üç kathi tuğla binaların yer yer

toplanmasıyle meydana çıktı; eski bir sokaka geldi. Evlerin alt katlarını ise, yüksek üçlü semtlerde tutulanmış dava vekilleri, dışçılar kırla- mislardı. Jim aradığı numara- rayı buldu. Karanlık bir met-

halden içeriye daldı. Dar merdiven, kenarları bükülmüş kaplanmış basamaklara kadar

IV
3b

kurtarmak ve Amançaya mükü idare istikâhî vermek hususundaki arzusu manûndur. Amerika sermayesi bu sanayi ile sıkı münasebet tedarir ve onun tanrip edilmesi Amerikanlar menfaatlerine hiç uygun değildir. Eğer müttetkîlerası Berlin konusunda ittihâka karar vermek prensibi baki kâusa Amerikan kendi arzusunu yürütmekte daha büyük müşkülâta ugrayacağı munakkaktır. Amerika her ne surette olursa olsun bu politikasını müvâtakiyete yürütebilirse dünyanın yeniden bir maceaşa atlacığına hükmedeberiz; hususile, Uzak Şarkta Japonyayı yine bir harp kudreti haline getirmek istemektedir. Fakat Fransayı haric bırakmakla beraber Sovyetlerin riza ve muvafakatini almak icabeder ki bu noktada kolay kolay yapılı bir şey değildir.

Her ne surette olursa olsun Amerikan politikası Almanyayı tekrar bir harp unsuru haline getirmeye muvaffak olursa bu seferki mücadelenin merkezi sıklıkla doğrudan doğruya Asyadır ve neticede en büyük ziyâni görünen İnglosakson devletidir. Fakat böyle olmakla beraber Avrupa harp âfetinin dışında kalılmış olmaz. Dün de bahsettiğimiz gibi son defa istifa etmiş olan Çinking'deki Amerikan sefirinin dediği olur. Ne yazık ki Mister Roosevelt sulh savâni başşârmadan öldü. Halefi dünyayı yeniden karıştırmak için sabırsızlıkla çalışan büyük Amerikan sermayedalarının baskısına karsıgeliyor. Ve Beyaz Sarayın politikasında görülen bu dalgalanma iztârap içinde sulh bekliyen dünya milletleri için çok meşum alâmettir.

YENİ DÜNYA

İnsanoğlunun haline doğru

(2 nci sayfadan)

bil, dedi, Murad Kesedar, ağılıyacak gibi idi. «Mahkemeye başvurdum. Hakkımı sonuna kadar arıyaçam» deâikten sonra yer iskemlesi kara kara düşünceler daldi.

Kimin haklı, kimin haksız olduğunu bilemem: Mahkemeye verilmiş bir iş. Murad Kesedâra mahkeme gününü bana bildirmesini, bu mahkemeyi okuyucularına yazmak istediğini söyledi, söz verdi. Gelip söyleyecek.

Kahveden çıktıktım zaman sokak bombstu Herkes içine gitmişti. Ben de bir başka fal ifâyi gezmek üzere darsokaklardan birine daldım.

S. G.

Basıldığı yer: NAM BASIMEVI

İstihbarat Bakanı Seraeddin Kondosîş hukümeti hiç bir hârîci tâzyik kabul etmeyecekmiş demâstır.

İstihbarat Bakanı şöyle devam etmiştir:

«Başkanımızın hiç bir zaman hata etmeyeceğini söyleyebiliriz.

tür şoye demâstır. Diktatör Frankonun mevcudiyeti Avrupa için son derece büyük bir tenîkecidir. La Passionara talanist İspanya ile bütün demokrat memeketlerin istikâsi ve siyasi münasebetlerini kesmeleri için bir karar alınması teknik etmâstır.

Sendika şive kooperatifler gibi demokrat müesseselelerin tam manasîye teessüs edeceğini umuyoruz. Hynd, Renner, Filg ve doktor Gruber ile göçümlerde bulunduğu söylüerek sözlerine nihayet vermiştir.

İtalyan hukümeti Almanlar tarafından götürülen malzemeleri iadesini taleb etmiştir.

Londra, 4. (R.) — İngiliz kabinesi bugün Washington mali görüşmelerini müzakere etmîstir. Bu hususta temsilcilerine çok ehemmiyetli bir telgraf gönderilecektir. Sahitler baş müdürü keyfi ve kasidi olarak tekâude sevk edildiğini söylemişlerdir.

Mahkeme son olarak gösterilen müdafaa sahitlerinin dinlenmesi için başka bir güne bırakılmıştır. Ayrıca Fikri Faik tarafından Tekel Vekili ve genel müdür aleyhine 1inci hukuk mahkemesinde açılan mânâne tazminat davasına da dün devam edilmîstir.

Duruşmada ehli vukuf raporu almîstır. Raporda gazeteler Bakan ve genel müdürü yaptığı beyanatların hakaretî tazammum etmediği zikrediliyordu.

Fikri Faik'in avukatı itirazları olduğunu söylemişlerdir. Mahkeme bu itirazları dinlemek üzere başka bir güne bırakılmıştır.

Çarşamba gününe kadar İstanbul milletvekili seçimi için rey sandığı muhafaza altına alınmış ve bir komiser muavini ile bir polis büsîfe vazife edindirmiştir.

Diğer tarafta din Belediye reis vekili Rifat Yenalın başkanlığında toplanan seçim testî heyeti, reylerini kullanmamış bulunan 405 ikinci seçmenin isimlerini testib ederek kaymakamlıklara bildirmiştir.

Yarın bu 405 ikinci seçmeden 50 si reyini kullanmamış olursa nisab yine dolmamış olacaktır.

Buna muvâzi olarak kurulacak ikinci iskele 70 metre genişlikte olup 6 Şilebin yaşılabileceği töplü millî korunma mahkemesine verilmîstir.

Buna muvâzi olarak kurulacak ikinci iskele 70 metre genişlikte olup 6 Şilebin yaşılabileceği töplü millî korunma mahkemesine verilmîstir.

Plâna, nazarın, şimdiki iskeledeki şehir tarafında bulunan Koy doldurularak kazanılacak arazide yolcu salonu ve otomobil parkı yapılacaktır.

Müfettişler bir cürmüsemâh tertipleri tbederek kendilerin alıcı olarak göstermişler ve yeti ofis müfettişlerine ibrâ etmîstir.

Müfettişler bir cürmüsemâh tertipleri tbederek kendilerin alıcı olarak göstermişler ve yeti ofis müfettişlerine ibrâ etmîstir.

Bilâhara tâdat edilen anbarda ayrıca 13.966 lîrâk hûbubatlığı da görülmüştür.

Maznun derhal millî korunma savcılığına verilmîstir. Maznun derhal millî korunma savcılığına verilmîstir.

Dersler 2 ay devam edecektir.

SEHIR VE YURU HABERLERİ

İstihsal bölgelerinden

Kesilmiş kasaplık hayvan getirmek için şirket kuruldu

Öğrendiğimiz göre: istihâsal bölgelerinden kesilmiş kasaplık hayvan getirtmek üzere sehirimizde büyük bir şirket kurulmaktadır. Bu hussus için bazı zevkatlar Ankarada arkadaşlarla temas halindedirler.

Bu tegebûs müsbat bir netice verdiği takdirde Erzurum, Konya, Trakya ve Çenubî Anadolu gibi istihâsal bölgelerinden, kesilmiş hasaplık

hayvan getirilecektir. Nakîmeleri şimdilik halledilmîstir. Bütünlârla getirilecek olan koyunlar ve sair kesilmiş hayvanlar, istihâsal bölgesi içerisindeki Ali Mercantepe ve Abdülâh Durmuşoğlu adalarında iki kişiye dayak atmak üzere de dahil olduğu halde ucuz mal olduğundan şehrimizde azamî fiattan 25-30 kurus aşağı satılabilicektir. İllerde fiyatların daha da incegi tahmin edilmektedir.

Mahkeme yâlın 2 nci şube kaçakçılık bürosu komiseri Ahmet gelmiş, sorusunda kimseyi dövmemişti: Demiryolu iskelesi 45 metre daha genişletecek, bu iskele demiryolu ve motörlerle birinci toplu millî korunma mahkemesine verilmîstir.

Buna muvâzi olarak kurulacak ikinci iskele 70 metre genişlikte olup 6 Şilebin yaşılabileceği töplü millî korunma mahkemesine verilmîstir.

Mahkeme diğer maznunların mahkemeye zorda getirilmesi için başka bir güne bırakılmıştır.

Suçluları döven

emniyet memurları mahkemedede

Emniyet ikinci şube komiseri polis memurlarından Suat, Ahmet, Halid, Şaban, Ziya ve Seyyar adındaki kimse bir iplik kaçakçılığı içerisinde Ali Mercantepe ve Abdülâh Durmuşoğlu adalarında iki kişiye dayak atmak su gelselde gösterilmiştir:

Demiryolu iskelesi 45 metre daha genişletecek, bu iskele demiryolu ve motörlerle birinci toplu millî korunma tahsis olunacaktır.

Buna muvâzi olarak kurulacak ikinci iskele 70 metre genişlikte olup 6 Şilebin yaşılabileceği töplü millî korunma mahkemesine verilmîstir.

Yarın bu 405 ikinci seçmeden 50 si reyini kullanmamış olursa nisab yine dolmamış olacaktır.

Toprak mahsulleninde suistimal

(Baştaraf 1inci sahifede) yeti ofis müfettişlerine ibrâ etmîstir.

Müfettişler bir cürmüsemâh tertipleri tbederek kendilerin alıcı olarak göstermişler ve yeti ofis müfettişlerine ibrâ etmîstir.

Üniversite de stenografi derleri

Ticaret lisesi stenografi müallimi Avram Benaroya'nın riyasetinde, Üniversite talebelerine mahsus, İktisat fakültesinde açılan Stenografi kurslarına yarın saat 8 de başlanacaktır.

Dersler 2 ay devam edecektir.

Şehir meclisi toplantısı

Dün de bütçe müzakerelerine devam edildi.

Şehir meclisi dün de toplantılar bazı meseleleriince lemleri ve kararlar almışlardır.

Netice itibariyle bu vergilerin tahsil edilemediği anlaşılmıştır. Bundan dolayı da bu vergilerin tek edilmesi nâmânakalar olacak meclise arzedildiğinden teklike uyulması karar altına alınmıştır.

Ayrıca İlçelerin tahakkukuna dair vergilerin tahsil

edilip edilmediği üzerinde durulmuş ve bu hususta bir hayli müzakerâlar olmuştur.

İçâma geç vakte kadar sârumâzlığı da alınmıştır.

Savcılıkta yapılan sorusunu müteakip tevkif ederek, ceza evine gönderilmiştir.

IV
4b